

דוח הדירקטוריון של החברה

לתקופה של שלושה חודשים שנסתיימה ביום 31 במרס 2003

תאור התאגיד וסביבתו העסקית

החברה לישראל בע"מ (להלן - החברה) הינה חברת השקעות הפועלת ביזום, קידום ופיתוח של עסקים בישראל ובח"ל, וכן מעורבת בניהול חברות הקבוצה.

החברה מוחזקת על-ידי קבוצת עופר בשיעור של כ- 60% ועל-ידי בנק לאומי לישראל בע"מ בשיעור של כ- 20%. בחודש פברואר 2003 שונה מבנה האחזקות על-ידי הצדדים השונים בקבוצת האחים עופר (ראה בפרק אירועים שונים בתקופת הדוח ולאחריו).

לחברה אסטרטגיה שנועדה להתאים את המבנה העסקי של החברה למציאות העסקית בישראל ובעולם, תוך מגמה להרחיב את פריסתה וחדירתה של הקבוצה לשווקים בינלאומיים בתחומי הייצור והשיווק.

במהלך התקופה האחרונה ובפרט לאחר ארועי ה- 11 בספטמבר 2001 ולאור ההאטה בכלכלת העולם, נקטה הקבוצה ונוקטת באמצעים לצמצום עלויות וחסיכון בהוצאות במסגרת תכניות התייעלות רחבות היקף, אשר ננקטו בחברות הקבוצה טרם האטה זו, ותוצאות פעולות אלו באות לידי ביטוי בתוצאותיהן. כמו כן, פעלה ופועלת הקבוצה לשיפור תזרים המזומנים בחברות.

הקבוצה פועלת בעיקר בענפי הכימיקלים, הספנות, האנרגיה, הטכנולוגיה המתקדמת והתקשורת באמצעות מערך של חברות מוחזקות. מטה החברה מספק, באמצעות חברה מאוחדת בשליטה מלאה, שרותי ניהול וכן מעורבות פעילה בתכנון האסטרטגי ופיתוח עסקי בחברות המוחזקות.

שינויים בתיק ההשקעות

א. טאואר סמיקונדקטור בע"מ (להלן - טאואר)

(1) בחודש פברואר 2003, הגיעו טאואר, החברה לישראל - טכנולוגיות (איסיטק) בע"מ (להלן - איסיטק),

השותפים האסטרטגיים העיקריים ושותף נוסף בטאואר (להלן - המשקיעים) להסכמה לתיקון הסכמיהם עם טאואר בקשר עם התשלום בגין אבן הדרך החמישית, בסך כולל של כ- 41.0 מליון דולר.

על פי התיקון להסכם, עם קבלת האישורים הנדרשים ישקיעו המשקיעים סך של כ- 24.6 מליון דולר בהון טאואר (מתוכם סך של כ- 4.4 מליון דולר על ידי איסיטק). יתרת התשלום בסך של כ- 16.4 מליון דולר תושקע

בהון טאואר בכפוף לגיוס הון נוסף על ידי טאואר בסך של כ- 22 מליון דולר, לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2003.

בתמורה להשקעה הראשונית בסך של כ- 24.6 מליון דולר, יקבלו המשקיעים מניות רגילות של טאואר לפי מחיר מניה של כ- 3 דולר (המהווה ממוצע שערי מניות טאואר ב- 30 ימי המסחר שקדמו להחלטת דירקטוריון

טאואר על התיקון להסכם ההשקעה). בגין יתרת התשלום בסך של כ- 16.4 מליון דולר, יקבלו המשקיעים מניות רגילות של טאואר לפי מחיר מניה שיתבסס על מחיר המניה על פיו תגייס טאואר את הסכום הנוסף של כ- 22 מליון דולר.

כן ניתנה לשותפים האסטרטגיים העיקריים אופציה להמיר, במהלך חודש ינואר 2006, סך של עד 13.2 מליון דולר מתוך הסכומים שנוקפו כמקדמות על חשבון רכישת מוצרים, למניות רגילות של טאואר במחיר שיתבסס

על המחיר הממוצע של מניות טאואר בתקופה של 30 ימי מסחר הקודמים ליום 31 בדצמבר 2005. התיקון כפוף לאישורים נוספים, בין השאר של מרכז ההשקעות ולאישור הבנקים לתיקון ההסכם (ראה סעיף (3)).

(2) לאחר תאריך המאזן, העבירו המשקיעים סכום של כ- 13.4 מליון דולר על חשבון התשלום הראשון בגין אבן הדרך החמישית, על-פי התיקון להסכמי ההשקעה, אף שטרם הושג אישור מהבנקים לתיקון ההסכם.

(3) בהתאם להסכמי האשראי של טאואר עם הבנקים בקשר עם הקמת FAB2 (שתוקנו במהלך שנת 2002), הייתה אמורה טאואר, כתנאי מהותי להסכמים, לגייס עד ליום 31 בדצמבר 2002 סך של כ- 110 מליון דולר. מתוך

סכום זה גויס, עד ליום 31 בדצמבר 2002, סך של כ- 84 מליון דולר וסך של כ- 2.25 מליון דולר גויס בתקופת הדוח.

טאואר נמצאת במגעים עם הבנקים בדבר תיקון הסכם האשראי באשר לדחיית מועד הגיוס.

הנהלת טאואר מעריכה כי קיים סיכוי סביר להסכמת הבנקים לדחיית מועד הגיוס.

במהלך תקופת המשא ומתן עם הבנקים, הגבילו הבנקים את הסכומים שטאואר יכולה למשוך במסגרת הסכמי האשראי.

ב. בתקופת הדוח, מכרה קול 1 השקעות בתקשורת (ח.ל.) בע"מ (להלן - קול 1) את מלוא אחזקותיה (40%) בחברת

RSL COM FINLAND OY בתמורה לסך של כ- 14 מליון אירו (מזה 3.2 מליון אירו החוזר הלוואות בעלים). לקול 1 נוצר רווח נטו, לאחר מס, בסך של כ- 47.4 מליון ש"ח.

המצב הכספי

- סך המאזן ליום 31 במרס 2003 הסתכם בסך של כ- 16,043 מליון ש"ח לעומת סך של כ- 17,022 מליון ש"ח ליום 31 במרס 2002.
- סעיף ההשקעות וההלוואות לזמן ארוך ליום 31 במרס 2003 הסתכם בסך של כ- 1,482 מליון ש"ח לעומת סך של כ- 1,694 מליון ש"ח ליום 31 במרס 2002.
- ההון העצמי של החברה ליום 31 במרס 2003 הסתכם בכ- 2,026 מליון ש"ח, לעומת סך של כ- 2,045 ליום 31 בדצמבר 2002.
- ההון החוזר של החברה ליום 31 במרס 2003 הסתכם בכ- 78 מליון ש"ח, לעומת סך של כ- 68 מליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2002.
- תזרימי המזומנים שנבעו מפעילות שוטפת הסתכמו בתקופת הדוח בסך של כ- 904 מליון ש"ח לעומת סך של כ- 277 מליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מקורות המימון של החברה וחברות המטה

- היקף ההתחייבויות הפיננסיות של החברה וחברות המטה שבעלות ובשליטה מלאה (להלן - חברות המטה) ליום 31 במרס 2003 הינן כ- 2,402 מליון ש"ח.
- לחברה ולחברות המטה יש, ליום 31 במרס 2003, השקעות באמצעים נזילים סכום של כ- 703 מליון ש"ח, המושקעים ברובם במלוות ממשלתיים, בפקדונות דולריים קצרי מועד ובאגרות חוב דולריות לתקופות בינוניות.
- בתקופת הדוח פרעו החברה וחברות המטה חלויות שוטפות של הלוואות לזמן ארוך בסך של כ- 94 מליון ש"ח.

תוצאות הפעילות

- החברה סיימה את תקופת הדוח ברווח של כ- 96 מליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 57 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. להלן הגורמים שהשפיעו על התוצאות בשנת החשבון:
- א. כימיקלים לישראל בע"מ (להלן - כי"ל) - סיימה את תקופת הדוח ברווח של כ- 122.3 מליון ש"ח, לעומת רווח של כ- 94.1 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.
 - ב. צים חברת השיט הישראלית בע"מ (להלן - צים) - סיימה את תקופת הדוח ברווח של כ- 10.7 מליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 36.9 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.
 - ג. בתי זקוק לנפט בע"מ (להלן - בז"ן) - סיימה את תקופת הדוח ברווח של כ- 134.4 מליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 98.0 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.
 - ד. טאואר סמיקונדקטור בע"מ (להלן - טאואר) - סיימה את תקופת הדוח בהפסד של כ- 67.3 מליון ש"ח לעומת הפסד של כ- 56.3 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. בהפסד נכללו הוצאות הקשורות ל-FAB2 שלא הונו, בסך של כ- 59.1 מליון ש"ח, לעומת סך של כ- 30.0 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.
 - ה. בתוצאות לתקופת הדוח נכללו הכנסות חד פעמיות, נטו, בסכום של כ- 27 מליון ש"ח. ללא ההכנסות החד פעמיות, מסתכם הרווח ברבעון בסכום של כ- 69 מליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 37 מליון ש"ח, ללא הוצאות חד פעמיות, ברבעון המקביל אשתקד.
 - ו. הוצאות המימון בחברות הקבוצה העיקריות ירדו בתקופת הדוח, בשל הירידה בשיעור הריבית הדולרית ובשל הרווח בתיק ההשקעות בניירות ערך. בחלק מהחברות בשל התיסוף הריאלי בשער הדולר. בדוח המאוחד הסתכמו הוצאות המימון בתקופת הדוח בסכום של כ- 31 מליון ש"ח לעומת סך של כ- 99 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.
- כחברת השקעות, מושפעות התוצאות הכספיות של החברה מתוצאות החברות המוחזקות שלה וכן מרווחים/הפסדים חד פעמיים.

להלן הסבר תמציתי על התוצאות הכספיות של החברות המוחזקות העיקריות:

כימיקלים לישראל בע"מ

כ"ל סיימה את תקופת הדוח ברווח של כ- 122.3 מליון ש"ח, לעומת רווח של כ- 94.1 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. בתקופת הדוח המשיכה כ"ל להתמודד עם ההאטה בכלכלה העולמית ועם ההתייכרויות במחירי האנרגיה, חומרי גלם עיקריים (בייחוד גופרית) ומחירי ההובלה הימית. מאידך, בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד, נהנתה כ"ל מהפחות בשער השקל לעומת הדולר, מהתיסוף בשערי האירו, הליש"ט והין לעומת הדולר. כן נהנתה כ"ל, מהירידה בשערי הריבית הדולרית ומשיפור מסויים בביקושים, בפרט במגזר הדשנים. כ"ל נוקטת צעדים להתאמת מדיניות השיווק והייצור לתנאי השוק העולמי, התמקדות בשיפור תזרימי המזומנים, גיוון מקורות המימון והתמדה בנקיטת פעולות להתייעלות ולחסכון. מכירות קבוצת כ"ל בתקופת הדוח הסתכמו בסכום של כ- 2,618 מליון ש"ח, לעומת סכום של כ- 2,084 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 25.7%. הגידול במכירות משקף גידול במחזורי הפעילות בכל ארבעת מגזרי הקבוצה ובפרט נובע מגידול כמותי במכירת אשלג, בחלקו עקב איחוד חברת Cleveland Potash Ltd. (להלן - CPL), שתוצאותיה לא נכללו ברבעון המקביל אשתקד. התיסוף החד בשער האירו לעומת הדולר, תרם אף הוא לגידול בהכנסות ממכירות באירופה. עליית מחירי האנרגיה והגופרית (חומר גלם מרכזי בייצור דשנים) קיזזה חלק מהרווח. הוצאות המכירה והשיווק והוצאות ההנהלה והכלליות גדלו בתקופת הדוח לעומת הרבעון המקביל אשתקד וזאת עקב איחוד התוצאות של CPL וכן עקב השפעת התיסוף החד בשער האירו לעומת הדולר. הוצאות המימון הסתכמו בסכום של כ- 30.6 מליון ש"ח, בהשוואה לסכום של כ- 53.9 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הירידה בהוצאות המימון נובעת, בעיקר, מירידת שיעור הריבית הדולרית הממוצעת לתקופה.

צים חברת השיט הישראלית בע"מ

צים סיימה את תקופת הדוח ברווח של כ- 10.7 מליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 36.9 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. למרות תנאי התחרות הקשים והמצב בענף, גדלה כמות המכולות שהובלה בתקופת הדוח בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד בשיעור של כ- 30.7%. ההכנסה הממוצעת למכולה ירדה בתקופת הדוח בשיעור של כ- 1.4% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד. סה"כ המכירות הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 2,158 מליון ש"ח לעומת סך של כ- 1,695 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. צים ממשיכה בצעדי התייעלות, דבר שהביא לירידה בהוצאה המשתנה הממוצעת למכולה, וזאת למרות העלייה במחירי הדלק. בתקופת הדוח התקשרה צים בחוזים לחכירת 2 אניות מכולה לתקופה של 10 שנים עם אופציה להארכת התקופה וכן לרכישת אניה אחת בסידרה זו. האניות ייכנסו לשרות במהלך השנים 2004 ו- 2005.

טאואר סמיקונדקטור בע"מ

טאואר סיימה את תקופת הדוח בהפסד של כ- 67.3 מליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 56.3 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. בתקופת הדוח נכללו הוצאות בקשר ל- FAB2 שלא הונו בסך של כ- 59.1 מליון ש"ח, לעומת סך של כ- 30.0 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. חל גידול בהוצאות השיווק, ההנהלה והכלליות בסכום של כ- 10.4 מליון ש"ח ועליה בעלות המכר, אשר קוזזו על-ידי עליה במחזור המכירות וירידה בהוצאות המימון, נטו. בתקופת הדוח הסתכמו המכירות של טאואר בסכום של כ- 59.0 מליון ש"ח, לעומת סך של כ- 39.5 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד ולעומת סך של כ- 54 מליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2002. הגידול במכירות נובע מגידול בכמויות שיוצרו ב- FAB1 וכן מגידול במחיר ליחידה. על אף הגידול במכירות בסכום של כ- 4.2 מליון דולר ב- FAB1 (גידול של כ- 50%), בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד, עלות המכר גדלה רק בשיעור קטן (כ- 6%). בתקופת הדוח קיבלה טאואר שתי הזמנות ראשוניות משותפיה האסטרטגיים, לייצור שבבים ב- FAB2 בגיאומטריית 0.18 מיקרון. בדבר תיקון ההסכמים בגין אבן הדרך החמישית, ראה בפרק שינויים בתיק ההשקעות.

בתי זקוק לנפט בע"מ

בז"ן סיימה את תקופת הדוח ברווח של כ- 134.4 מליון ש"ח לעומת הפסד של כ- 98.0 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. מקטע הזקוק סיים את תקופת הדוח ברווח מפעולות בסך של כ- 119 מליון ש"ח לעומת הפסד מפעולות של כ- 91 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

לראשונה מאז האירועים הבטחוניים שהחלו בספטמבר 2000 והתגברות המיתון בשוק המקומי, חלה עליה בצריכת הדלקים בכ- 3%, הנובעת בעיקרה מעליה בצריכת המזוט וסולר הסקה, בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד.

מרווח הזקוק עמד בתקופת הדוח על רמה ממוצעת של כ- 23.0 דולר לטון - אשר ירד לאחר תאריך המאזן - לעומת כ- 17.3 דולר לטון ברבעון האחרון של שנת 2002 ולעומת מרווח ממוצע של כ- 4.0 דולר לטון בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופת הדוח הסתכמו הכנסות המימון בסכום של כ- 30 מליון ש"ח בהשוואה להוצאות מימון של כ- 74 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. התנועות הגבוהה בהוצאות המימון נובעת, בעיקר, מהשפעת פירות או תיסוף ריאלי של השקל ביחס לדולר. בתקופת הדוח חל תיסוף ריאלי של כ- 1.8%.

חלקה של בז"ן ברווחי החברות המוחזקות הסתכם, בתקופת הדוח, בסכום של כ- 40 מליון ש"ח, בהשוואה לכ- 7 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

בתקופת הדוח גייסה בז"ן באמצעות הנפקה פרטית של אגרות חוב, סך של כ- 1.4 מליארד ש"ח.

חשיפה לסיכונים שוק ודרך ניהולם

בתקופת הדוח לא חל שינוי מהותי מאוד ביחס לחשיפה לסיכונים שוק ולדרכי ניהולם כפי שדווח בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2002.

השפעת גורמים חיצוניים ואחרים

א. זכויות בז"ן

בז"ן פועלת בהתאם לזכויות שקיבלה לבנות, להפעיל ולתחזק מתקנים ומפעלי עזר למטרת זקוק שמנים מינרליים. הזכויות קיבל תוקף של חוק על-פי פקודת אמנות השמן האנגלו-אירניות משנת 1938. תוקף הזכויות הוא עד אוקטובר 2003.

ביום 2.12.02 נחתם הסדר בין בז"ן, הממשלה והחברה לישראל בכל הנוגע לתקופה שלאחר תום הזכויות. על פי ההסדר, בתום תקופת הזכויות (18.10.03), יסתיימו כל זכויות בז"ן הנובעות מכוח הזכויות, ייכנס לתוקפו הסדר לפיו בכפוף לתנאי ההסדר, שעיקריהם מפורטים להלן, תהא בז"ן רשאית להמשיך ולהחזיק בנכסים שהחזיקה ערב תום הזכויות (להלן - הנכסים). ההסדר נערך ל- 25 שנים החל מיום 18.10.03 (להלן - התקופה הראשונה). לבז"ן או אם תפוצל לשני בתי זקוק נפרדים - לכל אחד מבתי הזקוק הנפרדים, הוקנתה אופציה להאריך את התקופה הנ"ל ב- 25 שנים נוספות, ובלבד שתודיע על כך לממשלה לא יאוחר משנתיים לפני סיום התקופה הראשונה.

בהסדר נקבע כי כל צד שומר לעצמו את הזכות לפנות לבית משפט לבירור המחלוקת בשאלה האם כל נכסי בז"ן חוזרים, מכוח הזכויות ההיסטוריות, לבעלות המדינה חנם אם לאו, אך בכל מקרה, תיושם כל הכרעה שתתקבל בעניין זה רק בתום תקופת ההסדר (25 שנים או 50 שנים, לפי העניין). אם יינתן פסק דין חלוט, יהא כל צד רשאי ליישם את הוראותיו לעניין רישום הזכויות בנכסים ובלבד שעצם הרישום לא יהיה בו כדי לפגוע בתוקפן של יתר הוראות ההסדר ובזכותה של בז"ן לשעבד את הנכסים במהלך העסקים הרגיל שלה, בכפוף להוראות ההסדר. ההסדר הקנה למדינה זכות לרשום הערת אזהרה על תוכנו של ההסדר, על כל נכסי המקרקעין ולמחוק הערת אזהרה כאמור בכל עת. בכפוף להוראות אלה, לא יבוצע שינוי כלשהו ברישום הנכסים. בתקופת ההסדר רשאית בז"ן לבצע פעולות בנכסים במהלך העסקים הרגיל וההכרעה במחלוקת לגבי הנכסים תחול גם על התמורות מפעולות כאמור וכן על נכסים שתרכוש בז"ן בעתיד. עסקה בנכסים, למעט שעבוד במהלך העסקים הרגיל, שאינו עולה על תקופת ההסדר, טעונה אישור החשב הכללי, אשר יפעל בעניין זה בהתאם להחלטת ממשלה מס' 2796 מיום 25.11.02.

במהלך תקופת ההסדר תשלם בז"ן לממשלה דמי הרשאה שנתיים בסכום קבוע של שלושה מליון דולר וסכומים שנתיים נוספים, התלויים ברווח השנתי של בז"ן, כדלקמן: 8% מהרווח השנתי לפני מס ודמי הרשאה בתחום 0-40 מליון דולר; ובנוסף, 10% מהרווח השנתי לפני מס ודמי הרשאה בתחום 40-70 מליון דולר; ובנוסף, 12% מהרווח השנתי לפני מס ודמי הרשאה בתחום 70-90 מליון דולר. בכל מקרה לא יעלו הסכומים המשולמים למדינה כדמי הרשאה על סכום (כולל התשלום הקבוע) של 11.6 מליון דולר. כל הסכומים יתורגמו לש"ח בהתאם לשער של 4.80 ש"ח לדולר וצמודים למדד (מדד בסיס מאי 2002).

בהסדר, התחייבה המדינה כי ככל ואם הדבר ניתן, היא תסייע לבז"ן למעבר נטול הפרעות מתקופת הזכויות לתקופת ההסדר (הכרה בבניה קיימת, הליכי רישוי ובניה מוסדרים, הקמת מועצה תעשייתית).

השפעת גורמים חיצוניים ואחרים (המשך)

א. זכיון בז"ן (המשך)

עם סיום כל זכויות בז"ן על פי הזכיון, תהיה בז"ן כפופה - החל ממועד תום תקופת הזכיון המקורית (18.10.03) ואילך, לדיני התכנון והבניה ודינים מקומיים נוספים, בכל הנוגע לבית זקוק חיפה. בתקופת הדוח מינה מנכ"ל משרד הפנים ועדת חקירה לגבולות העיריות חיפה, נשר וקרית אתא, זבולון ושטח בתי הזקוק. הועדה טרם סיימה עבודתה. עם שיוך השטח לרשות מקומית כלשהי, יחולו תשלומי ארנונה בגין בית זקוק חיפה.

בז"ן הצהירה בהסכם כי ידוע לה שבכוונת הממשלה ליזום חקיקה להסדרת משק הדלק, לרבות רגולציה, אשר יכול ותשפיע על ההסדר, אם כי אין כוונה שתשפיע על היבטי ההסדר הנוגעים לנכסים ולדמי ההרשאה.

כמו כן הצהירה בז"ן כי ידוע לה שהממשלה והחברה לישראל מסכימות לפעול לעניין פיצול בז"ן כמפורט בנספח להסכם, אשר נכרת ביניהן ואשר היווה חלק בלתי נפרד מן ההסדר בין הממשלה לבין החברה לישראל.

ההסדר כפוף לקבלת אישורים שונים הנדרשים על פי דין.

ב. פיצול מתקני בז"ן לבעלויות נפרדות

בחודש אוגוסט 1999 החליטה הממשלה לאמץ מדיניות לענין מבנה משק הדלק הכוללת, בין היתר יצירת תחרות בין בית הזקוק חיפה לבית הזקוק אשדוד, תוך הפרדת הבעלות עליהם. עוד מתייחסת ההחלטה לנושאי פעילות בית הזקוק במקטע השיווק והפטרוכימיה ולפיקוח על מחירי מוצרי דלק.

בחודש נובמבר 1999 נתבקש דירקטוריון בז"ן ע"י רשות החברות הממשלתיות להתייחס להצעת החלטה לועדת שרים לענייני הפרטה בנושא פיצול בתי הזקוק והעברת בית זקוק אשדוד לחברה לישראל. דירקטוריון בז"ן ביקש בהבהרות בשורת נושאים על מנת שיוכל לגבש עמדתו (ראה גם ביאור 3.א. לדוחות הכספיים).

ועדה שמינו שר האוצר ושר התשתיות הלאומיות, בחנה מחדש במהלך השנים 2000-2001 את שאלת פיצול בז"ן ובתקופת הדוח הגישה את מסקנותיה. הועדה המליצה שלא להמתין לתום הזכיון ולהסדיר לאלתר את הסוגיות הקשורות לתום הזכיון. בכל הנוגע למבנה משק הדלק ולפיצול בז"ן, סבורה הועדה כי אין מקום לשנות את מדיניות הממשלה ביחס למבנה משק הדלק העתידי, כפי שבאה לידי ביטוי בהחלטת הממשלה מיום 22.8.99. יחד עם זאת במידת הצורך תתוקן החלטת הממשלה באופן שיאפשר, לדעת הממשלה, לבז"ן כניסה לתחומי פעילות במקטע השיווק והפטרוכימיה והסרה של הפיקוח על המחירים. הועדה המליצה לבוא בדברים עם בז"ן ועם החברה לישראל על מנת להסדיר את מערכות היחסים עימן באופן שיקל על יישום החלטת הממשלה בדבר פיצול בז"ן, תוך הסדרה, בין היתר, של סוגיית תום הזכיון ומציאת הסדר לנושא הטיפול בנכסים עם תום הזכיון.

בנספח להסדר מיום 2.12.02 בנושא זכיון בז"ן, נספח שנחתם ע"י הממשלה והחברה לישראל, התחייבה החברה לישראל לשתף פעולה ככל שידרש על ידי הממשלה, לשם פיצול בז"ן לשני בתי זקוק נפרדים (חיפה ואשדוד). עוד נקבע מנגנון לביצוע הערכות שווי ומנגנון לעניין מכירת מניות החברה לישראל בבז"ן, או, במקרה של פיצול בז"ן, רכישה ע"י החברה לישראל של אחד משני בתי הזקוק ומכירת יתר אחזקות החברה לישראל בבז"ן, לממשלה. במקרה זה, החברה לישראל תשלם למדינה או תקבל ממנה את סכום ההפרש שבין שווי חלקה היחסי של החברה לישראל בבז"ן (26%) לבין שווי בית הזקוק המפוצל שבו תבחר, על פי הערכות השווי המתבצעות על פי ההסדר.

במועד פרסום הדוחות, טרם הסתיים ביצוע הערכות השווי.

להערכת בז"ן, לכל האמור לעיל אם יוחלט ליישמו ואכן ייושם, תהיה השפעה מהותית על בז"ן, אך בשלב זה אין באפשרות בז"ן להעריך ולכמת את השפעתו על מצבה הכספי של בז"ן.

ג. בהתאם לאמנה המכונה "פרוטוקול מונטריאול", שישראל צד לה, יופחתו הייצור והצריכה של המתיל ברומיד לחיטוי קרקע בארצות מפותחות בהדרגה לאפס עד לשנת 2005. סך המכירות בתקופת הדוח, לגביהן יחול האיסור בשנת 2005, הינו כ- 4.7 מיליון דולר והרווח התפעולי בגין הינו כ- 0.7 מיליון דולר. מכירות המתיל ברומיד לחיטוי קרקע ל"ארצות מתפתחות" צפויים להמשך עד 2015.

למתיל ברומיד שימושים נוספים, חוץ מאשר חיטוי קרקע, כגון: טיפול קדם משלוח (Pre shipment treatment) או הסגר (Quarantine), חומר גלם או חומר ביניים לייצור חומר או מוצר אחר (Feedstock), שימוש לצורכי מיחזור או שימוש חוזר (Recycle or reuse). שימושים אלו אינם מפוקחים על פי "פרוטוקול מונטריאול". סך המכירות של החטיבה החקלאית במגזר המוצרים התעשייתיים בתקופת הדוח לשימושים ולקוחות אשר עליהם, לפי הידוע היום, לא יחול איסור ייצור ושיווק כאמור גם בשנת 2005 הינו כ- 6.6 מיליון דולר. הרווח התפעולי בגין מכירות אלו היה כ- 1.3 מיליון דולר.

אסטרטגיית כ"ל הינה להישאר בתחום חיטוי הקרקע גם לאחר איסור השימוש במתיל ברומיד ליישום זה. אי לכך, בשנים האחרונות, מוקדשים מאמצים לפיתוח, רישוי ושיווק של יישומים חדשים ותחליפים למתיל ברומיד בשוק חשוב זה.

השפעת גורמים חיצוניים ואחרים (המשך)

ד. חברת קונטרקליין בע"מ (להלן - קונטרקליין) הגישה נגד מפעלי ים המלח בע"מ (להלן - מי"ה) כמו גם נגד אחרים, תביעה לבית המשפט המחוזי בת"א שעילתה העיקרית הפרת פטנט בהקשר לדבורה לקצירת פטריות בים המלח ופגיעה בזכויות נטענות אחרות של התובעת המתייחסות לדבורה. בית המשפט המחוזי קבע בפסק דין כי מי"ה הפרה פטנט. על פסק דין זה הוגש ערעור לבית המשפט העליון. הליכי גישור בין הצדדים לא עלו יפה והתיק תלוי ועומד בערעור.

במקביל לערעור ועל יסוד פסק הדין הנ"ל, הגישה קונטרקליין תביעה כספית נגד מי"ה בבית המשפט המחוזי בסך של כ- 48 מיליון דולר בגין הנזק/ההפסד שנגרם לה. קונטרקליין ביקשה פטור מאגרת בית המשפט, אשר אישר לקונטרקליין לשלם אגרה סימלית של 10 אלפי ש"ח לגבי סכום תביעה של עד 20 מיליון דולר. על ההחלטה הוגשו ערעורים מטעם שני הצדדים. מתן החלטה בערעורים אלו נדחה עד לאחר הכרעה בערעורים שבבית המשפט העליון.

מי"ה כללה הפרשה בספריה, אשר להערכתה, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים ובהתחשב בהתפתחות ההליכים כאמור לעיל, סביר להניח שיש בה כיסוי לחשיפה מהליכים אלו.

ה. ביום 29 במאי 2001 הוגשה נגד דשנים וחומרים כימיים בע"מ (להלן - דשנים) כמו גם נגד נתבעים אחרים, תביעה ייצוגית מכוח חוק מניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), תשנ"ב - 1992. בתביעה נטען כי הנתבעות מזהמות את נחל הקישון. התובעים מבקשים מבית המשפט להורות על הפסקת הזרמת שפכים לקישון וכן על שיקום הנחל למצב שהיה קודם לתחילת הזרמת השפכים.

ביום 13 ביוני 2001, ביום 22 במאי 2002, ביום 31 בדצמבר 2002 וביום 30 במרס 2003, הוגשו כנגד דשנים ונתבעים רבים אחרים תביעות כספיות על סך כולל של כ- 30 מיליון דולר, בגין הזרמת שפכים לנחל הקישון אשר, לטענת התובעים, גרמה למחלת הסרטן בה חלו.

תביעות אלו מתווספות לתביעות נוספות שהוגשו, בין היתר כנגד דשנים, שעניינן נזקי גוף ונזקים כלכליים שנגרמו לתובעים לטענתם כתוצאה מזיהום נחל הקישון, אשר, לטענת התובעים, גם דשנים אחראית בגינו.

לדעת הנהלת דשנים, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים המטפלים בתביעות, עדיין לא ניתן להעריך את הסיכון הקיים בתביעות ולכן לא נעשתה כל הפרשה בגין בדוחות הכספיים.

ו. רותם אמפרט נגב בע"מ (להלן - רותם) פועלת מכח זכויות והרשאות לכריה המוענקים לה על ידי שר התשתיות הלאומיות ומינהל מקרקעי ישראל. הזכיון וההרשאה שבתוקף פוקעים בשנת 2005. רותם קיבלה זכויות כרייה חדשים בגין השדות הקיימים, בשינויים קלים, בשטח צפיר (אורון-צין) ובמישור רותם עד לשנת 2021. תוקף הזכויות החדשים מותנה בקבלת הרשאה ממינהל מקרקעי ישראל לתקופה מקבילה - נושא המצוי בטיפול. כן קיבלה רותם זכיון כריה חדש בשדה אפעה עד לתום שנת 2013 - המותנה אף הוא בהסכם הרשאה מהמינהל, שאף הוא בטיפול. זכיון הכריה הנוכחי מקנה לרותם זכות לכרות עפרות פוספט סלעי, גיר פוספט ומחצבים משולבי שכבות הפוספט ולנצלם לייצור ושייווק. לנוכח ההתקדמות בהליכים לקבלת ההרשאות מהמינהל, אישר משרד התשתיות להתחיל לכרות בשדה אפעה. בשדות האחרים מתבצעת הכריה לפי הזכיון וההרשאה הקיימים. על פי חוק ועל פי הזכויות, חייבת רותם לשלם תמלוגים למדינה, בגין כל טון מופק של פוספוריט טבעי. הסכום שיש לשלמו נגזר משווי המחצב ואופן חישובו מפורט בפקודת המכרות.

אירועים שונים בתקופת הדוח ולאחריו

א. מילניום השקעות אלעד בע"מ (להלן - מילניום) דיווחה לחברה כי הצדדים השונים בקבוצת האחים עופר חתמו על הסכם בדבר שינוי במבנה האחזקות בחברה לישראל. מילניום מחזיקה בכ- 50.6% מהון המניות של החברה לישראל.

בחודש פברואר 2003 הושלמה עיסקת המכירה ובעקבותיה מחזיקה משט (השקעות) בע"מ (להלן - משט) ב- 80% מהון המניות של מילניום, ועופר (אחזקות אוניות) בע"מ מחזיקה כמקודם ב- 20% מההון של מילניום.

משט נשלטת על ידי נאמנות זרה אשר נהניה הם עידן עופר ובני משפחתו. עופר (אחזקות אוניות) בע"מ מוחזקת בחלקים שווים על ידי ל.י.ן (אחזקות) בע"מ (בשליטת אייל עופר), דורון עופר ואודי אנגיל.

ב. בתקופת הדוח, אוחדו מניות החברה לישראל באופן שכל מניה רגילה (סדרה 1) הפכה למניה רגילה של החברה, וזאת בעקבות התיקון לפקודת מס הכנסה מס' 132, תשס"ב - 2002, אשר תיקן את חוק החברה לישראל בע"מ, התשכ"ט - 1969 (להלן - חוק החברה לישראל). על פי התיקון בוטלו חלק מהטבות המס שניתנו במסגרת חוק החברה לישראל ולפיכך, אין עוד צורך בהבחנה שנעשתה בהנפקה בשנת 2001 בין סדרות המניות השונות. הואיל והדרישה להפרדה בין סדרות המניות השונות נבעה מדרישות נציבות מס הכנסה, פנתה החברה לנציבות מס הכנסה, אשר אישרה בפניה בכתב, בין היתר, כי אין מניעה לאיחוד סדרות מניות החברה הנסחרות בבורסה לצרכי מס הכנסה. בנוסף, הודיעה נציבות מס הכנסה לחברה, כי הנפקת מניות על-ידי החברה משנת המס 2003 לא תפגע בפטורים ובהטבות, להם היתה זכאית החברה במסגרת חוק החברה לישראל.

ג. בחודש ינואר 2003, חדל רוי"ח יהודה עזרא לכהן בתפקיד מבקר הפנים של החברה. החל מתאריך זה, מכהן רוי"ח מיקי בלומנטל כמבקר הפנים של החברה.

אירועים שונים בתקופת הדוח ולאחריו (המשך)

- ד. בחודש ינואר 2003, קיבל דירקטוריון החברה החלטה, לשנות את תנאי תוכנית האופציות של עובדי החברה. על פי השינוי, בעת מימוש האופציות יוקצו לניצע מניות (או יועברו אליו מניות המוחזקות על ידי החברה או על ידי חברה בשליטתה) בשווי ההטבה בלבד, והניצע ישלם את ערכן הנקוב של המניות המוקצות לו בפועל בלבד (או לא ישלם כל סכום - במקרה של העברת מניות המוחזקות על ידי החברה או על ידי חברה בשליטתה, חלף הקצאת מניות), ולא את מחיר המימוש של כלל המניות אשר לגביהן ניתנה על ידו הודעת מימוש.
- כמו כן הוחלט על ידי דירקטוריון החברה לשנות את תקופת המימוש על פי תכנית האופציות, באופן שתקופת המימוש תעמוד על 36 חדשים במקום 24 חדשים כקבוע בתנאים הקיימים של תכנית האופציות.
- ה. בתקופת הדוח נמסרה הודעה על החלפת המנכ"לים בטאואר החל מחודש יוני 2003. החל מתאריך זה ישמש מר כרמל ורניה יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל בפועל של טאואר.
- ו. בתקופת הדוח סיים מר עובדיה עלי את כהונתו כיושב ראש בתי זקוק לנפט בע"מ. טרם נקבע יושב ראש חדש.
- ז. ביום 27 במרס 2003 החליט דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד ביניים במזומן בסכום כולל של כ- 100 מליון ש"ח. הדיבידנד חולק ביום 24 באפריל 2003.

מידע נוסף הכלול בדוח סקירת רואי החשבון

להלן ציטוט מתוך דוח סקירת רואי החשבון:

אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים האמורים להלן:

- א. כאמור בבאור 3.א. לדוחות הכספיים באשר לאפשרות של פיצול מתקניה של חברה כלולה, בתי זקוק לנפט בע"מ (להלן - בז"ן), לשני מפעלים בבעלויות נפרדות, ובאשר להערכותיה של בז"ן לגבי השפעות מהותיות, אשר לא ניתן להעריך בשלב זה, של הנושא הנ"ל על מצבה הכספי של בז"ן.
- ב. כאמור בבאור 4 לדוחות הכספיים בדבר אי הוודאות באשר להתחייבויות מותנות של כימיקלים לישראל בע"מ (להלן - כי"ל) ושל חברות מאוחדות שלה. בגין חלק מהתחייבויות מותנות אלה כללה כי"ל בדוחות הביניים הפרשות שלדעתה יש בהן כדי לכסות את ההתחייבות שעלולה להיווצר כתוצאה מהן; לגבי התחייבויות מותנות שלא ניתן, בשלב זה, לאמוד את סכומיהן או להעריך את תוצאותיהן, לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים של כי"ל.

הדירקטוריון מודה למנהלי החברה ולעובדיה, למנהלים ולעובדים בקבוצה על תרומתם להשגת יעדי הקבוצה הכוללים ביצוע האסטרטגיה העסקית, פעולות התייעלות והשגת יעדים שנקבעו בחברות.

יוסי רוזן
מנהל כללי

עידן עופר
יו"ר הדירקטוריון

28 במאי 2003